

Брюксел, 19.1.2021 г.
COM(2021) 35 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪВЕТ И СЪВЕТА**

Единен фронт за борба с COVID-19

ВЪВЕДЕНИЕ

С приключването на годината се очаква да започне началото на края на пандемията от COVID-19. Благодарение на научните иновации и забележителните политически и промишлени усилия това, което обикновено отнема десет години, беше постигнато за десет месеца и със започването на бързи и масивни ваксинационни кампании милиони европейци вече са ваксинирани срещу COVID-19.

Въпреки това, докато броят на заразените продължава да расте, а ваксинациите не достигнат мащаба, необходим за преодоляване на пандемията, ще са необходими постоянна бдителност, противоепидемични мерки и контрол на общественото здраве. ЕС и държавите членки трябва да действат незабавно за ограничаване на риска от потенциално по-тежка трета вълна на пандемията, характеризираща се с по-заразни нови щамове на вируса, които вече са разпространени в цяла Европа.

Необходимо е надеждата и трезвомислието да вървят ръка за ръка. Европа трябва да действа заедно с **подновена и обединена решимост Европа**, за да:

- Ускори ваксинацията и доставките на ваксини
- Засили тестването и секвенирането с цел контрол на инфекциите и новите щамове
- Осигури функционирането на единния пазар;
- Демонстрира международно лидерство и солидарност със своите партньори

В настоящото съобщение се определят решенията и координираният подход, необходими за изпълнението на тези четири приоритета на срещата на лидерите на 21 януари. Те се основават на опита от последните седмици, на най-новите научни насоки и на съобщението „Как да се предпазим от COVID-19 през зимата“, прието през декември.

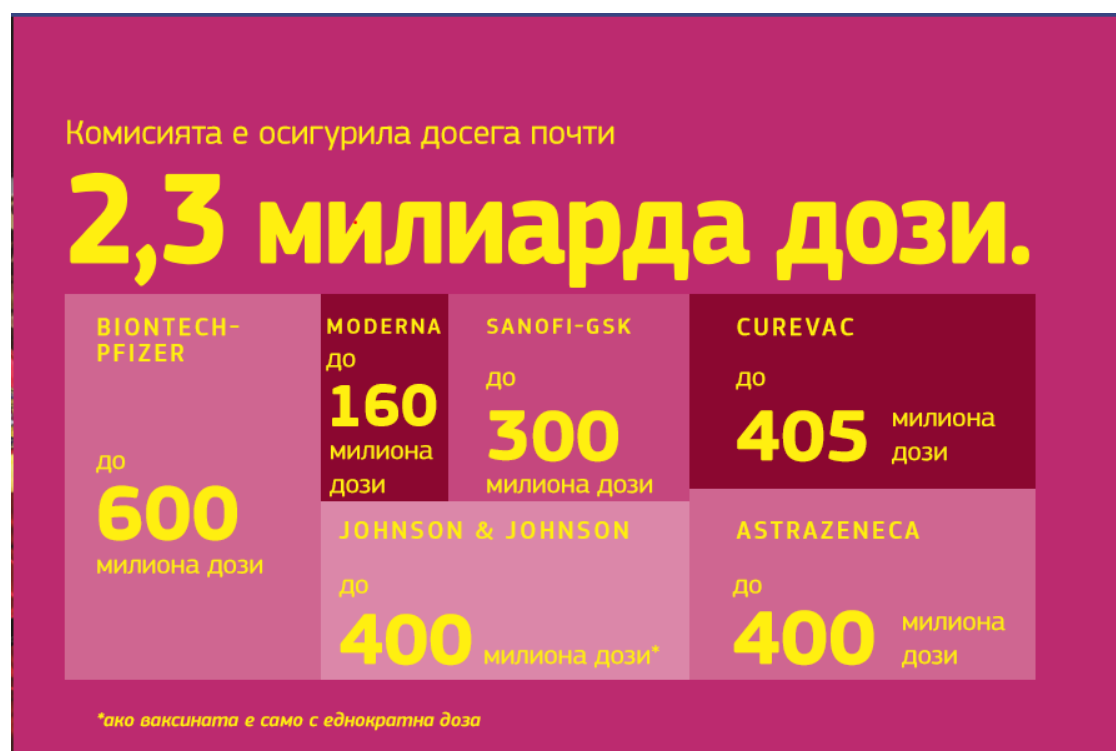
В надпревара с времето съвместните действия сега ще ни помогнат да спасим повече човешки животи и работни места на по-късен етап и да облекчим натиска върху вече претоварените системи на здравеопазването и върху здравните работници. Ето как Европа ще подходи заедно към началото на края на пандемията.

1. УСКОРЯВАНЕ НА ВАКСИНАЦИЯТА

Стратегията на ЕС за ваксините бе успешна, като осигури необходимото количество ваксини и тяхното качество за държавите членки. Това беше постигнато чрез подпомагане на тяхното разработване, насърчаване на производството им и осигуряване на доставките. Използвайки силната си преговорна позиция от името на 27 държави членки и 450 милиона души, Европейската комисия успя да осигури 2,3 милиарда дози като част от най-широкия набор от безопасни и сигурни ваксини срещу COVID-19 в света.

Този европейски подход ще даде възможност да се ваксинират над **1 милиард души в Европа, в намиращите в съседство държави и отвъд границите ѝ**. От разрешените вече ваксини BioNTech/Pfizer и Moderna ще се осигурят дози за 380

милиона души, което представлява над 80 % от населението на ЕС. Експертният контрол на Европейската агенция по лекарствата (ЕМА) гарантира безопасността на всички ваксини. Понастоящем ЕМА извършва оценка на трета ваксина — Oxford/AstraZeneca — и трябва да излезе с решение до края на месеца. ЕМА започна текущ преглед на ваксината на Johnson & Johnson.

Повече и по-бързи ваксинации

Ваксинацията на европейците започна по време на **европейските дни на ваксинацията** от 27 до 29 декември 2020 г. Оттогава на държавите членки са били доставени над 13 милиона дози (12,25 милиона дози от BioNTech-Pfizer и 850 000 дози от Moderna), пропорционално разпределени въз основа на населението, и в ЕС са били поставени **над 5 милиона ваксини**.

Въпреки че всяка държава членка ваксинира в съответствие със собствената си стратегия, важно е **усилията за ваксиниране в Европа да бъдат до голяма степен синхронизирани** както по причини, свързани със здравето, така и по причини, свързани с единния пазар. Първоначалните данни обаче показват значителни разлики между държавите членки по отношение на процента на ваксинираните лица, вариращ от над 2 % до под 0,5 %. Въпреки че все още е рано, важно е да се следи напредъкът и в този дух Комисията и Европейският център за профилактика и контрол¹ върху заболяванията ще създадат система за мониторинг на напредъка при разпространението на ваксините, за да се подпомогне бързото и ефективно ваксиниране във всички държави членки.

¹ ECDC създаде нов специален модул за докладване в Европейската система за наблюдение (TESSy).

Ваксинацията не е надпревара между държавите, а надпревара с времето. Поради разпространението на нови щамове на вируса ускораването на ваксинациите става още по-наложително. Ваксинацията изисква комплексен набор от управленски и логистични мерки, както и готовност за увеличаване на мащаба им в съответствие с увеличеното предлагане на ваксини. Тези мерки включват наличието на подходящи запаси, ефективни системи за управление на резервациите, организиране на места и съоръжения за масова ваксинация, подготовка на необходимото хладилно съхранение и обучението на допълнителен персонал. В подкрепа на това Комисията ще работи с дружества за изготвянето на прозрачен и ясен график за доставка на различните ваксини. Тя е осигурила линия за доставка на жизненоважно медицинско оборудване, необходимо за ваксинациите, чрез съвместна процедура на ЕС за възлагане на обществени поръчки, по която държавите членки вече могат да възлагат поръчки.

За да се гарантира изпълнението на амбициозните цели за ваксинация, конкретните цели са от особено значение. Това, което може да бъде измерено, може да бъде постигнато.

- **До март 2021 г. държавите членки следва да са ваксинирали най-малко 80 % от специалистите в сферите на здравеопазването и социалните грижи и хората на възраст над 80 години.**
- **До лятото на 2021 г. държавите членки следва да са ваксинирали най-малко 70 % от възрастните като цяло.**

Постигането на тези две цели на първо място би намалило смъртността и хоспитализациите и натиска върху здравните системи. Освен това то би приближило Европа до целта за стадният имунитет, спомагайки за защитата на хората, които не могат да бъдат ваксинирани, и би осигурило защита от разпространението на вируса. Успешното разпространение на ваксините също ще помогне на европейската икономика да поеме по пътя на стабилно възстановяване.

Увеличаване на производството на доставките на ваксини и на информацията за тях

За да постигнем тези цели, ще трябва да **увеличим наличността на ваксините**. Европейската комисия и ЕИБ непрекъснато подкрепят увеличаването на производствения капацитет в ЕС чрез споразумения за предварително закупуване и заеми от ЕИБ. Те ще продължат да работят с производителите за максимално увеличаване на производствения капацитет в ЕС. За тази цел Комисията ще започне структуриран диалог с участниците във веригата за производство на ваксини. Подпомагането може да бъде под различни форми, като например инвестиционна подкрепа за заводите, в които се произвеждат ваксините, насърчаване и улесняване, когато е необходимо, на споразумения между производителите за промяна на предназначението на производствени съоръжения, в които да могат да се произвеждат техните одобрени ваксини, и по-нататъшно разширяване на капацитета чрез производство по договор. Това ще спомогне и за преодоляване на евентуални затруднения по веригата на доставки.

Комисията и държавите членки следва да работят заедно с дружествата, за да се гарантира, че допълнителният производствен капацитет ще започне да функционира възможно най-бързо. Тя също така ще работи с ЕМА за ускоряване на процеса на одобрение на нови производствени съоръжения. ECDC ще използва стрес тестове, за да установи успешни логистични практики — например как да се създадат центрове за ваксинация и как да се поддържат електронни системи за резервация — за да предложи на държавите членки набор от добри практики и практически съвети.

В подкрепа на това ЕМА и ECDC ще проведат и координират проучвания относно **безопасността и ефективността на ваксините** срещу COVID-19 в целия ЕС. Комисията ще подкрепя обмена на научна информация и добри практики с участието на платформата на ЕС за научни консултации относно COVID-19.

Ясната и непрекъсната **комуникация** относно значението и безопасността на ваксините продължава да бъде от съществено значение за преодоляване на колебанията относно ваксините и за борба с дезинформацията и невярната информация.

Документация за ваксинацията и взаимно признаване

С напредването на ваксинацията **документацията и взаимното признаване на ваксинациите придобиват първостепенно значение**. Сертификатите за ваксинация дават възможност за ясен запис на историята на ваксинацията на всяко лице, за да се гарантират правилното медицинско проследяване и наблюдението на възможни странични ефекти. Възприемането на общ подход на ЕС за надеждни и проверими сертификати би позволило на хората да ги използват в други държави членки. Въпреки че все още е рано да се предвижда използването на сертификати за ваксинация за цели, различни от защитата на здравето, подходът на ЕС може да улесни други трансгранични приложения на такива сертификати в бъдеще.

Комисията ще продължи да работи с държавите членки за сертификати за ваксинация, които да могат да бъдат признати и използвани в здравните системи в целия ЕС при пълно спазване на правото на ЕС в областта на защитата на данните — и използването им да бъде разширено в световен мащаб чрез системите за сертифициране на Световната здравна организация. Мрежата за електронно здравеопазване (eHealth) ще определи минималния набор от данни, необходими за такива сертификати на равнище ЕС, включително уникален идентификатор и подходяща рамка за доверие, гарантираща неприкосновеността на личния живот и сигурността. Тази работа следва да приключи до края на януари 2021 г. и да бъде представена в СЗО като възможен универсален стандарт.

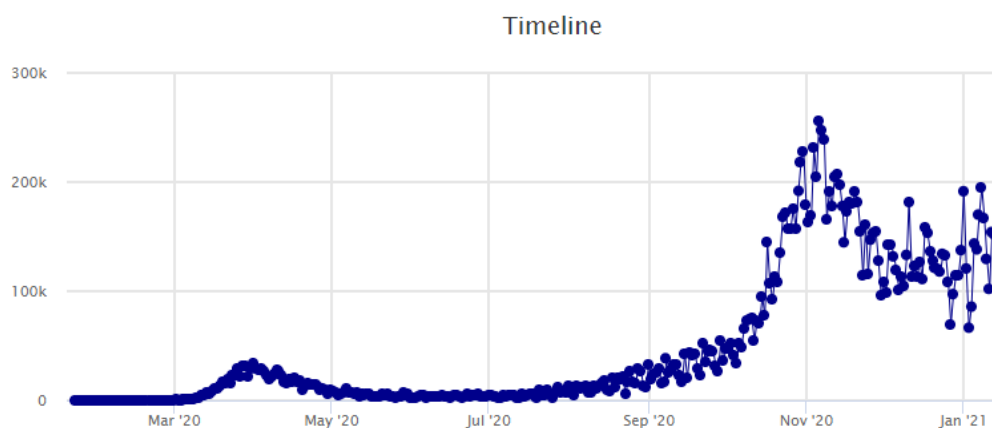
КЛЮЧОВИ ДЕЙСТВИЯ

- *Държавите членки следва да определят цели за ваксиниране на минимум 80 % от специалистите в сферите на здравеопазването и социалните грижи и хората над 80 години до март 2021 г. и на поне 70 % от цялото възрастно население до лятото.*

- Комисията, държавите членки и ЕМА ще работят с дружествата за максимално увеличаване на капацитета за производство на ваксини;
- Въз основа на данните, които трябва да бъдат предоставени от държавите членки, ECDC ще публикува два пъти седмично актуална информация за дозите, които се доставят и поставят;
- Комисията ще работи с производителите на ваксини, за да публикува и актуализира графици за доставка.
- Общ подход относно сертификатите за ваксинация, който да бъде договорен до края на януари 2021 г., за да може сертификатите на държавите членки бързо да се използват в здравните системи в целия ЕС и извън него;
- Комисията ще извърши широкомащабни проучвания относно безопасността и ефективността на ваксините срещу COVID-19 в целия ЕС.
- ECDC ще разработи набор от логистични насоки, които са преминали стрес тестове и могат да се използват от държавите членки.

2. СПРАВЯНЕ С НОВИ ЩАМОВЕ

Скорошната поява на **нови щамове на вируса**² е реална причина за безпокойство. Въпреки че понастоящем няма доказателства, че те причиняват по-тежко заболяване, новите щамове, изглежда, имат между 50 и 70 % по-голяма предаваемост³. Това означава, че вирусът може да се разпространява по-лесно и по-бързо, което увеличава натиска върху претоварените здравни системи. Това е една от вероятните причини за **значителното увеличаване на случаите в повечето държави членки през последните седмици.**

Графика 1. Хронология на положителните случаи на COVID-19, предполагащи трета вълна⁴.

Появата на нови щамове породи също опасения за потенциално въздействие върху ефикасността на ваксините. Понастоящем **няма доказателства, че новите щамове намаляват защитата, предлагана от която и да е от**

² Щам B.117, идентифициран за първи път в Обединеното кралство през септември, и 501Y.V2, идентифициран в Южна Африка.

³ Оценка на риска на ECDC: Риск, свързан с разпространението на нови щамове на SARS-CoV-2, пораждащи безпокойство, в ЕС/ЕИП

⁴ Източник: <https://covid-statistics.jrc.ec.europa.eu>

ваксините, които в момента са на пазара или във фаза III на клиничните изпитвания. Важно е обаче ситуацията да се следи отблизо и сега да се предприемат стъпки за намаляване на времето за разработка, което би било необходимо, ако се наложи ваксините да бъдат модифицирани. Производителите на ваксини следва да бъдат готови да предоставят на ЕМА съответните данни, за да ускорят процеса, ако е необходимо.

Ускоряване на геномното секвениране

Скоростта, с която се идентифицират новите щамове, е от решаващо значение за определянето на риска, който те представляват, и за изготвянето на необходимия отговор на политиката. Геномното секвениране позволява проследяване на промените във вирусните геноми, което е от решаващо значение за установяването на прогресията на вируса и за скрининга за нови щамове. То може да помогне за идентифицирането на щамове, които увеличават риска чрез по-бързо разпространение или по-тежки симптоми.

ЕС трябва спешно да ускори секвенирането. Понастоящем само една държава членка тества над 1 % от пробите, докато всички останали или не секвенират достатъчно, или изобщо не го правят. Това ниво на секвениране не е достатъчно, за да се определи прогресията на щамовете или да се установят нови такива. Понастоящем ECDC разработва специфични насоки за секвенирането, съобразени с всеки нов щам. За тази дейност се разчита на данни от геномното секвениране, които се споделят в целия ЕС и с нашите международни партньори.

Всички държави — членки на ЕС, следва да постигнат капацитет за секвениране от поне 5 % — а за предпочитане 10 % — от положителните тестове за вируса. Забавянията при излизането на резултатите следва да бъдат сведени до минимум и държавите членки следва да гарантират, че тези данни се споделят във форма, позволяваща сравняването им.

ECDC има капацитета да допълва националния капацитет за геномно секвениране с до 18 000 вирусни проби. Досега само две държави членки са използвали тази услуга, като се очаква скоро това да направят още две. Държавите членки, особено тези, които нямат национален капацитет, следва спешно да използват капацитета на ECDC. Комисията също така ще подкрепи държавите членки в увеличаването на капацитета, например чрез мобилизиране на средства за закупуване на оборудване за геномно секвениране и за подпомагане на мрежата от референтни лаборатории на СЗО. Съществуващото оборудване за секвениране в националните научноизследователски лаборатории следва да се използва в пълния си капацитет. Комисията ще мобилизира инициативи и ресурси в областта на геномните данни, изкуствения интелект и високопроизводителните изчислителни технологии в подкрепа на жизненоважната обработка и анализ на геномните данни^{5 6}.

Увеличаване на тестването

Ефективното тестване играе ключова роля за ограничаването на разпространението на вируса, като предоставя важна информация относно проследяването на контактите и по-мощните тенденции. То улеснява също така свободното движение на хора и безпроблемното функциониране на вътрешния пазар.

RT-PCR тестовете продължават да се смятат за „златен стандарт“, но **използването на бързи тестове за антигени следва да се увеличи**. Досега девет държави — членки на ЕС, разполагат със стратегии или специфични насоки за използването на бързите тестове за антигени, а дванайсет държави членки ги използват понастоящем в практиката. Бързото изпълнение на всички препоръки на Комисията⁷ и бързото постигане на договореност в Съвета относно общата рамка за бързите тестове за антигени са от основно значение за установяването на необходимата система за тестване.⁸

Това е особено важно с оглед на новите щамове. **Националните стратегии за тестване се нуждаят от спешно актуализиране, за да бъдат взети предвид новите щамове**. Така ще могат да се предприемат последващи действия и да се постави под карантина населението в райони, в които новият щам е значително

⁵ За улесняване на обмена на знания и практики при обработването на човешки и вирусни геномни данни могат да бъдат мобилизирани експерти, работещи за осигуряването на защитен трансграничен достъп до 1 милиона „човешки“ генома до 2022 г. (Декларация за 1 милион генома⁵). Съвместният изследователски център си сътрудничи с международни хранилища за секвениране, като GISAID, за да анализира информацията от секвенирането на COVID-19 и да проучи появата на нови щамове и възможностите за тяхното откриване.

⁶ Проектът Exscalate, най-мощната и всеобхватна платформа за суперкомпютри в света за търсене на нови терапевтични показания на лекарства, разработва 3D протеинови модели на вируса и ги предоставя чрез специално информационно пространство. Като част от работата си Exscalate публикува неотдавна 3D модели на мутирани протеинови шипове, включително тези, които произхождат от вирусни мутации в Бразилия, Южна Африка, Обединеното кралство и Дания.

⁷ C(2020) 7502 final и C(2020) 8037 final, 18 ноември 2020 г.

⁸ COM(2020) 849 final, 18 декември 2020 г.

по-разпространен, като това следва да бъде съпътствано от целенасочено проследяване на контактите.

Също така са необходими допълнителни действия за подпомагане на взаимното признаване на резултатите от тестовете за COVID-19 между държавите членки. Съвместният изследователски център следва да изготви общ списък на бързите тестове за антигени и тяхното използване съгласно договореното между държавите членки и с подкрепата на Комитета на ЕС за здравна сигурност. Комисията ще работи с държавите членки за изготвянето на стандартен набор от данни, които трябва да се съдържат във формуляра с резултатите от тестовете. Освен това следва да бъде проучена възможността за разработване и на други бързи тестове, базирани на нуклеинови киселини, за откриване на вируса.

Комисията оказва пряка помощ на държавите членки за увеличаване на **капацитета им за тестване** посредством пряко закупуване, съвместно възлагане на обществени поръчки и специално финансиране. Тя е в процес на закупуване на над 21 милиона бързи тестове за антигени, които ще бъдат доставени на държавите членки до април, като за целта ще използва 100 милиона евро от Инструмента за спешна подкрепа. Обявена беше още една съвместна поръчка за бързи тестове за антигени, която ще даде възможност за постигането на много по-голям мащаб на снабдяване през идните месеци. Международната федерация на Червения кръст съдейства на държавите членки да увеличат капацитета си за тестване с финансиране от Инструмента за спешна подкрепа. В по-общ план, от приемането си насам Инвестиционната инициатива в отговор на коронавируса е позволила мобилизирането на 6,8 милиарда евро от кохезионните фондове за здравеопазване.

КЛЮЧОВИ ДЕЙСТВИЯ

Секвениране

- *Държавите членки спешно да увеличат геномното секвениране до 5—10 % от положителните резултати от тестовете, като при необходимост използват капацитет на Европейския център за профилактика и контрол върху заболяванията;*
- *Държавите членки да обменят геномно секвениране на равнището на ЕС;*
- *Комисията да окаже съдействие на държавите членки за увеличаване на капацитета за секвениране в близкото бъдеще.*

Тестване

- *Държавите членки да изпълнят препоръките на Комисията и да постигнат бързо договореност относно Препоръката на Съвета за общата рамка за бързите тестове за антигени;*
- *Държавите членки следва да актуализират своите стратегии за тестване, за да включат в тях бързите тестове за антигени, и да изготвят насоки за използването на тези тестове;*
- *Държавите членки да се договорят за общ списък на бързите тестове за антигени до края на януари;*
- *Комисията и държавите членки да изготвят стандартен набор от*

данни, които трябва да се съдържат във формуляра с резултатите от тестовете за COVID-19;

- Държавите членки да актуализират стратегиите за тестване през февруари 2021 г., за да включат в тях новите щамове.

3. ЗАПАЗВАНЕ НА ЕДИННИЯ ПАЗАР И СВОБОДНОТО ДВИЖЕНИЕ ПРИ ЗАСИЛВАНЕ НА МЕРКИТЕ ЗА СМЕКЧАВАНЕ НА ПОСЛЕДИЦИТЕ

Гръбнакът на **силните европейски действия** в отговор на пандемията от COVID са **единството и запазването на функционирането на единния пазар**. Както стана видно от случилото се през март 2020 г., некоординираното и прибързано затваряне на граници и налагане на ограничения върху износа не спират вируса, но за сметка на това отслабват единния пазар и икономиките ни и засягат упражняването на правото на свободно движение в рамките на ЕС.

Всички държави членки въведоха значителни мерки за контролиране и смекчаване на последиците от пандемията за населението. Въпреки че тези мерки струват скъпо на икономиката и се отразяват тежко на социалните контакти и благоденствието на хората, те са ефективни за контролирането на разпространението на вируса.

Мерките за смекчаване на последиците следва да бъдат запазени, докато ваксинирането достигне равнище, което е достатъчно за намаляването на рисковете. Независимо от това колко трудно ще бъде прието това послание от много хора, действителността показва, че тази инвестиция е необходима, за да се спаси човешки живот и да се ускори връщането към общество с по-малко ограничения. Мерки като тестване, изолиране, проследяване на контактите и поставяне под карантина на отделни лица продължават да бъдат необходими към настоящия момент. Комуникацията и последователните в съдържанието си послания са по-важни от всякога, както и обясняването на постоянната нужда от ограничителни мерки, като например носенето на маски и спазването на физическа дистанция.

Възприемането на **общ подход на ЕС за определяне на заболяемостта**, който би могъл да доведе до облекчаване на ограниченията, ще засили общественото доверие чрез отбелязване на напредък при проследяването.

Пътуванията ще продължат да представляват особено предизвикателство. Всички неналожителни пътувания, особено към високорискови райони и от тях, следва категорично да не се препоръчват, докато епидемичната обстановка не се подобри съществено, особено с оглед на появата на нови щамове.

Затварянето на граници или налагането на пълни забрани за пътуване, както и временното спиране на полети и на сухопътния и водния транспорт през граници не са обосновани, тъй като ефектът от по-целенасочени мерки е достатъчен, а причинените от тях смущения са по-малко. Системата от зелени ленти за преминаване⁹ следва да поддържа движението на транспортните

⁹ Вж. Съобщение COM(2020) 685 final и Препоръка на Комисията 2020/2243 от 22 декември 2020 г. (C/2020/9607).

потоци, по-специално за да се гарантира свободното движение на стоки, като така ще се предотвратят прекъсвания на веригата на доставки.

Ограниченията относно пътуванията следва да бъдат пропорционални и недискриминационни в съответствие с Препоръката на Съвета от октомври 2020 г.¹⁰ Пропорционалните ограничения, включително тестването на пътници, следва да се запазят за лицата, пътуващи от райони, в които бъдещите безпокойство щамове са по-разпространени. Действащите правила относно карантината следва да се спазват и прилагат¹¹, с изключения за пътниците с ключови функции или нужди от първостепенно значение, като транспортните работници, здравните работници и работещите в сферата на социалните грижи, служителите на първа линия, трансграничните и сезонните работници. Комисията ще направи оценка дали вследствие на новите развития, а именно откритите нови щамове, които будят безпокойство, е необходимо актуализиране на действащата рамка за координиране на ограниченията на свободното движение в отговор на пандемията от COVID-19.

Необходимо е да се прилагат мерки за намаляване на риска от предаване на вируса, свързано с превозното средство, като например хигиенни мерки и мерки за спазване на дистанция в превозните средства и на крайните спирки. Следва да се обмисли възможността за тестване малко преди пътуване, по време на което лицата се намират в затворено пространство с други хора. Проследяването на контактите продължава да бъде от изключително значение.

Платформата за обмен, на която се намира **формулярът за локализиране на пътниците**, дава възможност на участващите държави членки бързо да идентифицират и да се свържат с всички пътници, които, без да знаят, са били в близък контакт с пътник, чийто тест е положителен. Три държави членки — Италия, Испания и Словакия — вече участваха с успешен пилотен проект.

КЛЮЧОВИ ДЕЙСТВИЯ

- *Следва да се възприеме общ подход на ЕС за определяне на заболяемостта;*
- *Държавите членки следва да обърнат специално внимание на ограниченията, които се прилагат към лица, пристигащи от райони, в които новите щамове са широко разпространени. Всички неналожителни пътувания следва категорично да не се препоръчват, докато епидемичната обстановка не се подобри;*
- *Пропорционалните, недискриминационни ограничения по отношение на пътуванията и тестването на пътници следва да се запазят, особено за пристигащите от райони, в които бъдещите безпокойство щамове са по-разпространени.*
- *При нужда карантината по отношение на пътниците следва да се прилага строго с целесъобразни изключения за пътниците с ключови функции или нужди от първостепенно значение.*

¹⁰ Препоръка (ЕС) 2020/1475 на Съвета от 13 октомври 2020 г. относно координиран подход за ограничаване на свободното движение в отговор на пандемията от COVID-19.

¹¹ Комитетът за здравна сигурност публикува днес препоръки за общ подход на ЕС към изолирането на пациенти с COVID-19 и към карантината за контактните лица и пътниците.

4. ПОСТИГАНЕ НА ВОДЕЩА ПОЗИЦИЯ ЗА ЕС И НА МЕЖДУНАРОДНА СОЛИДАРНОСТ

Пандемията от COVID-19 оказва безпрецедентен натиск върху целия свят с над 93 милиона случаи и 2 милиона починали в световен мащаб. Това подчертава нуждата от глобални действия в отговор на тази глобална криза. Многостраничното партньорство, международното сътрудничество, прозрачността и солидарността трябва да продължат да бъдат неразделна част от ответните ни действия.

ЕС вече играе водеща роля в международните усилия както посредством собствените си действия, така и чрез обединяването на участници от ключово значение. От създаването си през април 2020 г. глобалният пакет за възстановяване на стойност 38,5 милиарда евро, отпуснат по линия на общия подход „Екип Европа“, подпомага партньорски държави чрез спешни действия в отговор на хуманитарните нужди, укрепва здравни системи и жизненоважни здравни услуги и допринася за икономическото възстановяване и социалното подпомагане. Мобилизирана беше хуманитарна помощ на обща стойност 449 милиона евро под формата на медицински материали, медицински персонал, логистично подпомагане¹² и подкрепа за финансиране за хуманитарни организации.

„Екип Европа“ мобилизира също 853 милиона евро в подкрепа на COVAX — глобалната инициатива за осигуряване на равен и справедлив достъп до безопасни и ефективни ваксини¹³. **ЕС в своята цялост е най-големият донор на COVAX.**

Механизъм на ЕС за споделяне на ваксини

В контекста на нуждата от спешни действия, солидарността и постигането на здравна сигурност в ЕС и отвъд него **ЕС може и би следвало да продължи да увеличава усилията си за осигуряване на по-мощен международен достъп до ваксини.** При тези действия е необходимо да се спазва принципът за нулеви отпадъци, което означава, че получаващите страни трябва да бъдат достатъчно подготвени.

ЕС ще продължи да оказва подкрепа за COVAX, включително във връзка със създаването на хуманитарен буфер от около 100 милиона дози. COVAX остава основният начин за подпомагане на държавите с ниски и средни доходи да получат справедлив достъп до ваксини, като осигурява 20 % покритие в 92-те най-бедни страни. Това обаче ще отнеме време. Повечето от тях понастоящем разчитат на подкрепа от ЕС, за да могат да предоставят ранен достъп до ваксини за най-уязвимите групи от населението, медицинския персонал и други приоритетни групи.

Осланяйки се на опита със Стратегията на ЕС за ваксините, Комисията е готова да създаде Механизъм на ЕС за споделяне на ваксини. По линия на

¹² Например хуманитарният въздушен мост, който представлява финансиране от Комисията полети за транспортиране на здравни материали и здравни работници по места. Използван и за репатрирането на чужди граждани в партньорски държави.

¹³ В рамките на ускорителя за достъп до инструменти за борба с COVID-19 (ACT-A) механизмът COVAX ще закупи 2 милиарда дози до края на 2021 г., в това число над 1,3 милиарда дози за развиващите се страни.

този механизъм и посредством доказалия се подход „Екип Европа“ достъпът до част от общо 2,3 милиарда дози, осигурени от ЕС, ще бъде споделен. Специално внимание ще се обърне на Западните Балкани, държавите от източното и южното съседство и Африка. От това ще се възползват най-вече здравните работници и ще бъдат удовлетворени хуманитарни нужди.

Механизмът ще действа като единна точка за приемането на заявки и като канал, по който могат да бъдат предоставени първоначалните дози, вероятно чрез COVAX, без да се нарушават плановете на държавите членки за ваксиниране. С увеличаването на доставките на ваксини числата ще нарастват и тази тенденция ще се запази, докато COVAX е в състояние да осигурява достатъчно големи обеми директно от фирмите. Тази безпрецедентна проява на солидарност трябва да бъде съпътствана от директна комуникация, насочена към европейците, и от целенасочена комуникационна кампания в партньорските страни, за да се обясни принципът, че докато всеки не е в безопасност, никой не е в безопасност.

Паралелно с това е необходимо да се положат по-големи усилия за засилване на международното сътрудничество и солидарност не само за да бъде овладяна настоящата пандемия, но и за да се подготвим за следващата. Предложената неотдавна нова **програма на ЕС и САЩ за глобална промяна**¹⁴ ще съставлява основата за силна ангажираност и принос към COVAX както от страна на ЕС, така и от страна на Съединените щати. Ръководената от ЕС инициатива „Търговия и здравеопазване“ в Световната търговска организация следва да улесни доставките на ваксини и на други медицински средства за лечение там, където са най-необходими. Комисията ще проучи всички налични възможности за предоставяне на партньорите си на достъп до ваксини срещу COVID-19. Предстоящата световна среща на високо равнище по въпросите на здравето, която ще се проведе през май 2021 г. в рамките на Г-20 и ще бъде съпредседателствана от Италия и Комисията, също ще бъде възможност за мобилизирането на международна подкрепа за по-добра подготвеност и по-голяма устойчивост в случай на бъдещи пандемии.

КЛЮЧОВИ ДЕЙСТВИЯ

- *Комисията да създаде Механизъм на ЕС за споделяне на ваксини с цел структурирано предоставяне на ваксините, които държавите членки ще споделят с партньорски държави чрез прилагане на подхода „Екип Европа“.*
- *Европейската комисия и държавите членки да продължат да мобилизират подкрепа за COVAX;*
- *ЕС да подкрепи усилията за укрепване на глобалните действия в областта на здравето на различни форуми, като например предстоящата световна среща на високо равнище по въпросите на здравето.*

5. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Предстоящите седмици са огромно предизвикателство за целия ЕС. Преди ползите от ваксинирането да достигнат мащаби, които да позволят премахването на ограниченията, ЕС е изправен пред сериозно предизвикателство, а именно риска от нови щамове, при които вирусът се предава по-мощно и по-бързо.

¹⁴ JOIN(2020) 22 final.

Решението е в съвместната работа, единството, солидарността, координирането и проявата на бдителност. Стратегията на ЕС за ваксините показва как общият подход носи ползи за доставянето на ваксините, което ще бъде пътят към премахването на ограниченията. Това трябва да бъде нашата обща мисия в сферата на общественото здраве и нашата програма за предстоящите месеци, за да може пандемията да бъде овладяна, докато доставянето на безопасни и ефективни ваксини достигне достатъчно големи мащаби.

Необходимо е да поддържаме своята решимост за осъществяване на действията, които са от основно значение за контролирането на разпространението на вируса. И ако продължим да работим заедно, използвайки научните си постижения, производствения си капацитет, солидарността си и ценностите си, ще сме в състояние да гарантираме, че европейците ще могат по-бързо да загърбят ограниченията и трудностите, които изтърпяха през последната година, и да поемат по пътя на трайното възстановяване.